

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus IX. Peccatum excœcat mentem Peccatoris. Ostenditur,
cœcitatem mentis in Peccatore & culpæ & pœnæ rationem habere. Culpæ
quidem, quia ipse suâ voluntate illam efficit considerationis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

docet, hoc est, minimum Gratiae gradum plus valere, quam omnes Mundos possibiles, ut taceam de Mundo hoc praesenti? Si non creditis, egridimini ergo ex hoc Templo, abite, abire, Christiano nomini renuntiare, Infidelésque, quales estis, vos decla-
Cern. in
e. 2.
Agg.
 rate. Si creditis, quomodo non unum illius gradum, sed longè plurimos vilissimæ alicui voluptu-
 lae, unico solo duranti momento, postponitis? Si vestrae essent divitiæ, quas David pro fabricâ templi reliquit, hoc est bis mille quadringentos coronatorum milliones, daretisne illos pro tali aliquâ voluptate? Quomodo igitur summam incomparabili-
 ter majorem, qualis est Gratia pro tali voluptate profunditis?

XIX. Quod ad Dignitatem: Creditisque majorem esse dignitatem, hac Gratiâ dotatum esse, quam non dico Imperatoris totius Mundi eminere gloriâ, sed etiam

Seraphini, hac in cælo destituti, splendorem superare? Si non creditis, repeto, abite hinc, non est enim amplius pro vobis locus in Ecclesiâ, inter Turcas aut Tartaros habitationem quaerite. At si creditis, quomodo igitur est possibile, ut sponte pro nihilo tam sublimi renuntietis honoribus; Optarem Sanctos, qui quod vos spernitis; optimè noverunt as-
 sumere, è caelis descendere, vestri quæ deplorandam cæcitatē unanimiter deffere. Sed quia parum prodest ma-
 lum deplorare, & non corrigere, potius Christum JESUM rogabo; qui ad eum finem, ut tam pretiosum nobis mereretur thesaurum, laboravit, sudavit, nudusque in cruce mortuus est, ut mentes vestras illuminet, quo tandem agnoscaris, quale sit illud bonum, quod tam læti peccando perditis, perinde ac si unquam minor sit in lusu jactura, quia temerè sit quin-
 fatis cognoscatur.

DISCURSUS IX.

Peccatum Mentem Peccatoris excæcat.

I. Ebulle illas, quæ subinde tantum sementi, quantum tempestates ipsæ damnū inferunt, meritò agrorum pœna, & culpa simul vocari possunt. Culpa sunt, quia terra è sinu suo tam perniciosos exhalat vapores, à quibus cœlum offuscatur. Pœna sunt, quia

cœlum lumine & calore suo illos repellit, & in agrorum stragem rejicit. Utroque hoc modo representatur mihi, quod in peccatorum cæcitate fieri solet: Hæc tam arida & fera nebula est, ut omne veræ virtutis germen & gratiæ suffocet, & annihilat: est etenim secundum Sancti Thomæ doctrinam, animæ peccatricis pœna simul & culpa, *excæcatio & obduratio, quod*
morum

PECCATUM MENTEM PECCATORIS EXCÆCAT. 169

motum animi sunt peccata, & quoad
 170. subtractionem sunt pœna. Pestiferi hi
 1. 9. vapores exsurgunt è peccatoris corde
 2. ar. contra gloriam Dei in offensam ejus-
 3. dem; justaque vindicta à Deo contra
 4. 2. peccatorem ipsum in pœnam repel-
 5. luntur: adeoque accidit, ut qui pro-
 6. 3. summa felicitate suâ elegit oculos
 claudere, non acerbiorum postmo-
 dum subeat pœnam, quàm ne am-
 pliùs oculos aperiat. Verum est, ho-
 sic effectus, quò in se sunt pernicio-
 siores, eò minùs ab hominibus sen-
 tiri; quare ut bene intelligantur,
 accuratiorum requirunt attento-
 nem.

II. Ad intentionem nostram tres
 ignorantia species distingui possunt.
 Prima est ignorantia debilitatis, se-
 cunda est ignorantia negligentia, ter-
 tia est ignorantia malicia. Ignoran-
 tia debilitatis est illa, cujus omnes
 homines aut parum aut multum par-
 ticipes sunt, quàmque miseri partim
 à primi parentis prævaricatione, par-
 tim à nihili tenebris, ex quo extracti
 sunt, hæreditate acceperunt. De
 5. Th. prima illa ignorantia non loquor,
 1. 2. 9. quia est sine culpa, & bonis æquè
 74. ar. communis est; atque à Theologis
 3. ad. 2. sæpe invincibilis vocatur, quando
 6. 9. homini nullum est dubitandi princi-
 76. ar. pium, nec consequenter errorem vin-
 3. in. 6. cendi modus occurrit, illumque de-
 serendi: quare si in tali statu delin-
 quat, inquit Philosophus, non tamen
 dici debet, quòd peccet per ignoran-
 3. Eth. tiam, quàm quòd peccet ignorans.

III. Altera ignorantia est negli-
 gentia, quæ est culpabilis,

quando nimirum homini curæ non
 est, in rebus illis instrui & scire, S. Th. 2.
 quæ ad bene credendum aut bene vi- 2. 9. 75.
 vendum spectant. De similibus ig- ar. 3. &
 norantibus affirmare licet, illis Mun- 4. & 9.
 dum esse plenum: Diminuta sunt 6. ar. 8.
 veritates à filiis hominum: homines Ps. 11:
 sunt, qui mediam tantum muneris 2.
 sui partem norunt; non enim igno-
 rant, in intimo corde suo se ad inda-
 gandam veritatem teneri; sed eam
 non quærunt, saltem non efficaciter
 similesque sunt hac in parte Pilato,
 qui postquam Christum interrogâs-
 set, quid est Veritas? tergum obvertit, Epist.
 nec responsum exspectavit. Multa sci- 77.
 enda nesciuntur, inquit Sanctus Ber-
 nardus, aut sciendi incuria, aut di-
 scendi desidia, aut verecundia inqui-
 rendi. Non nemo sanctæ fidei nostræ
 mysteria puer non didicit; jam adul-
 tum pudet ipsi animum applicare. Alius
 valde dubitat, an non plurima sibi à
 Patre relicta sint malè parta, nihilomi-
 nus, ad quid teneatur, non inquirit;
 ne responsum ferat, quod ipsi non ar-
 rideret. Alius quidam Confessarium
 consulit minùs expertum, & idoneum
 ad dandum consilium; nihilominus
 curæ ipsi non est, Doctum consulere
 Theologum, quemadmodum toties, S. Bern.
 quoties alia de causa civitatem fre- Ibidem.
 quentat, consulere posset. Omnes
 isti & plures alij hisce similes in judi-
 cio divino excusationem non habe-
 bunt; ideòque terribilem Apostoli
 sententiam veram fuisse videbunt:
 Si quis ignorat, ignorabitur. Quasi 1. Cor.
 veller dicere, quicumque negliget ob- 14. 83.
 ligationem suam intelligere, eamque
 igno-

ignorabit, non solum à Christo inter Fideles suos non numerabitur, sed ita ignorabitur, ut in poena à rebellibus ipsius non sit distinguendus. Perpendite, an nimium quid dicam, Primum homicidium, sicut noverunt omnes, olim in terris in personam fratris sui Abelis commisit Cainus; secundum à Lamecho occiso Caino commissum fuit. Lamech enim, ut dicit Sanctus Hieronymus, quem plures sequuntur Doctores, cum à juventute venationi esset assuetus, jamque senex cæcutiret, nihilominus à solita venandi recreatione abstinere non poterat; sed manu puerum sylvas ducebatur, cujus directione sagittas suas ejaculabatur. Accidit igitur die quodam, ut poët advertens in dumeto aliquid moveri, putans feram esse, Dominum suum monuerit, sagittandi tempus esse. Ille ergo nihil moratus, arcu remisso pro bestia sylvaticâ Cainum inter illa latrantem virgulta infeliciter occidit. Fuit igitur hoc homicidium in effectu suo involuntarium, nihilominus autem voluntarium fuit in causâ, & quia tale fuit, impunè relinqui non poterat. Imò propterea Lamechus tantum, quantum Cainus, imò quodammodo plus punitus fuit. *Septuplum ultio dabitur de Cain: de Lamech verò septuagesies septies.* Et ratio fuit, quia cum Lamech esset cæcus, non amplius venatione se delectare debuisset; aut si venatum ire voluisset, non ignari juvenis directioni fidere debuisset, ubi homicidij committendi periculum esse poterat. En hunc

plurimorum casum; qui cum alios regendi talento non polleant, nihilominus Ecclesiastica quærunt beneficia, & cum affectu fuerint, careantque scientiâ ad Christianè vivendum necessariâ, aut eâ imbuti negligunt, aut alterius se regi permittunt consilio, licet hic ad bene suadendum omnino sit inhabilis. Errores, qui non in morte corporali, sed quod amplius est, in spiritali animæ interitu committuntur, non solum propter ignorantiam non excusabuntur, sed etiam quasi delicta expressæ malitiæ punientur. In quo casu lex divina in tribunali suo non dissentit à lege humana, dum de Medicis loquitur: *Imperitia quoque culpa annumeratur.* In deo, genus culpa est nescire, suo fungi officio, quod quis suscipit. Sed de hac negligentia ignorantiâ satis dictum sit. Transeamus ad tertiam, Malitiæ nimirum, de hac enim fusiùs discurrem. Primò ostendam, quemadmodum illa sit culpa, deinde quomodo etiam sit poena. *Excæcavit illos malitia eorum.*

I.

IV. Maximè deploranda, imò magis detestanda Christianorum infelicitas est, quod de pluribus verificari possit id, quod Christus Pharisæis prædixit, videntes excæcandos esse. *Qui vident, cæci fiant.* Mirum non est, eum non videre, qui oculis caret; sed mirum est, hominem apertis oculis non videre, & videntem non videre. *Qui vident, cæci fiant.* Attamen tales sunt inter Christianos cuncti peccatores, videntes cæci sunt. Si ita vi-

PECCATUM MENTEM PECCATORIS EXCÆCAT. III

si privati nati fuissent, quemadmodum infideles, id me non affligeret, diceremque cum Christo: *si cæci essetis, non haberetis peccatum.* Sed lumine fidei videre, & nihilominus propter extremam malitiam non videre, hoc est, propè dixerim, funesta ad se ipsum damnandum patrare miracula. *Nunc vero dicitis: quia videmus, peccatum vestrum manet.* Mentem meam melius explicabo, demonstraturus, quomodo peccator culpabiliter ad hanc malitiæ cæcitatem concurrat; quod fit duobus modis, Inconsideratione scilicet, & Passione.

V. Primò quidem peccator videt, sed non considerat. Vocate illorum aliquem, qui domi suæ à tot annis rem, aut foeminam non suam detinet, illumque interrogate: Nostine ad salutem consequendam satis non esse, ut Christianum credere; si tanquam infidelis vivas? Scisne omnes Sanctos pro illa assequenda maximos labores & dolores tolerasse? an ignoras, si tali in statu à morte deprehenderis, te mox damnandum, ira ut, quamdiu Deus erit beatus, tu in omnium malorum abyssu futurus sis semper miserimus? Scit omnino, fateatur & credit: *Dicit, quia video*, nec meminisse desinit. Sed quid prodest? videt, at non advertit. Continget aliquando vobis, intentos solo affigere oculos; quia tamen toti cogitandi hæretis, illa ipsa, quæ videtis, à vobis minimè observari. Idem fit in casu nostro. Plurimi Christiani; *videntes non vident*, oculis apertis cæcitant, lumine enim Fidei vident

res futuras, & tamen non vident; iratibus præsentibus inhaerent animis. Archimedi similes sunt, qui licet militem Romanum armatum, ictum ad se occidendum vibrare cerneret, dici potest non vidisse, tantopere demonstrationibus suis in arenâ designandis intentus erat. *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Peccatores semper de terrâ cogitant, suisque affectibus, lucris terrenis, voluptatibusque immergi sunt: quæ causa est, ut de anima non cogitent, quasi illam non haberent; credunt quasi non crederent, omnèque studium quasi miseræ aranæ sex oculis in captanda musca ponunt, nec quidem unum pro salute suâ impendunt. Unde culpabilis illorum ignorantia indies magis augetur. Quandoquidem, quò minorem habent animæ curam, eò magis crescit studium & applicatio ad negotia sæcularia, adeoque tenebræ indies fiunt densiores. Accidit aliquando, ut quidam uno amisso oculo, duplicatam quasi videndi vim altero illæso acceperit; concurrentibus enim ad hunc omnibus spiritibus, qui prius in duas se dividebant pupillas, virtus in una sola multò acutior facta est. Idem dicam, huiusmodi hominibus evenire: tantam negotiorum suorum sæcularium habent curam, ut illius, quod omnia alia præcedere deberet, quod est salvare animam, prorsus obliviscantur. *Oculi stultorum in finibus terra.* *Oculos ad res à providentia sua remotissimas intendunt, dum interim se ipsos negligunt.*

VI. Et

VI. Et Ecce hæc est universalis Christianorum occupatio : Unicè solliciti sunt de rebus, quantum nihil interest; illius autem unici, cujus ipsorum maximè refert, ne quidem recordantur. Gens simul tam cæca, & simul tam plena oculis. *Populum cæcum & oculos habentem.* Omne enim lumen, quod velut sapiens deberet habere in capite, quali stulta habet in pedibus; suâque capacitate, ingenio, & talentis utitur, ut indies pejor efficiatur. *Sapientes sunt, ut faciant mala: bene autem facere nesciunt.* Vultures oculos æquè perspicaces habent ac aquilæ, etiam aquilis pares æquè altum volant, & per aëreos dominantur campos. Sed quid posita? Illi cum puriorem solis lucem sicut aquilæ aspicere deberent, semper oculos in terram defixos tenent, eminus attendentes, si se fortè putrida ad explendam famem præda offerat. *Oculi stultorum in finibus terræ.* Ecce in quo naturalis ingenij applicetur subtilitas, quâ subinde homo à Deo dotatur. *Homo cum in honore esset, non intellexit.* Miser omnes conatus & labores desideriaque sua turpissimè in infamibus lucris & voluptatibus capiendis collocat, cum ea ad Deum & coelum lucrandum dirigenda essent. An forte ideo expeditam tibi linguam Deus dedit, ut eâ tantum de rebus obscænis loquendo utereris? an forte ideo subtile & acutum tibi largitus est ingenium, ut novas continuo invenires artes, quibus innocentes Virgines ad lapsum impelleres? an ideo diebus festivis vos ex-

spectat in Ecclesia, aut an ideo à principio in Sancto Baptismo vos fecit *filios lucis & filios diei?* Sicut omnes Christi fideles Apostolus nominat, *Filios lucis* propter fidem, *filios diei* propter morum honestatem, quæ à fide, sicut dies à luce derivari debet, Attamen omne lumen ad rebellandum lumini à vobis impenditur. *Ipsi fuerunt rebelles lumini.* Non solum lumini à Deo vobis dato refractarios vos exhibetis, sed etiam rebelles; non solum enim vos tali lumini non conformatis, sed eodem ipso ad inventiendos novos ejus dictamina liberius violandi, aut pervertendi modos armini.

VII. Ab hoc eodem principio deinde tam contrariæ timoris & spei nascuntur diversitates, ut illi ipsi, qui spes suas temporales firmo student alligare funi, deinde spem animarum suarum putrido filo committere satis habeant. Admonete, si lubet horum aliquem, ut liberaliorem se exhibeat erga pauperes, ut & ipse aliquando uberiorem sentiat Dei erga se misericordiam: statim respondebit, se non posse; contingere enim posse, ut sibi plures nutriendi nascantur filij, pluresque in matrimonium elocandæ sint filiæ, denique fieri posse, ut in ultimâ senectute sua habituali aliquâ affligatur infirmitate, aut aliâ prematur necessitate, si tunc è proprijs non seposuerit aliquid, quàm misero loco futuræ essent res suæ? Mutate jam scenam, & dicite huic, ut salutis suæ confessione generali ritè factâ, deinde muta-

tionem vitæ consular, respondebit, quod ad confessionem ardet, se non meminisse, unquam studio peccatum aliquod à se in confessione omissum; & quod vitam concernit, licet malè vivat, non tamen adedè perversè se vivat, ut salutem æternam à Deo se consecuturum non speret. Verùm adhuc semel vos interrogo, quare non confiditis, Deum Filiorum vestrorum curam habiturum, filiabus vestris, vestrisque corporalibus necessitatibus provisorum, cum tam facile speretis, omnia, quæ ad animæ salutem consequendam pertinent, vos à Deo impetraturos, & quidem tales quales vos estis? Quid facilius est Deo, panem vobis dare, an Cælum? ad dandum vobis, & cunctis mortalibus panem, imò etiam ad dandum cunctis viventibus, satis est, ut ille manum aperiat. *Aperit manum suam, & implet omne animal benedictione.* Sed ut Cælum vobis det, cum semper longius ab illo recedatis, necesse est, ut Deus in ordine Gratia miraculum faciat, totam triumphaticis omnipotentia vim adhibendo. *Fecit potentiam in brachio suo.* Hoc est omnium Sanctorum sententia, qui docent, Justificationem peccatoris omnium operum à Deo factorum maximè esse. Quomodo igitur tam facile putatis esse illud, quod tanti Deo constar, & tam difficilè, quo nihilo illi constar; imò quod additurum se promissit: *Et hæc omnia adjicientur vobis?* Non potest alia hujus diversitatis dari causa, quàm propria peccatoris tenebræ qui instar cæcorum illorum Pharisaorum, de quibus olim loquebatur *R. P. Segneri Christ. S. J. Instr. Tom. II.*

Christus, sine difficultate camelum deglutit, deinde verò muscam timeret in stomachum trajicere. *Cæci sunt, camelum deglutientes, & culicem excolantes.* Bolum tam grandem, qualis est magnum illud dubium, aut æternum pereundi, aut æternam salutem consequendi, devorant, & ne quidem masticant; at vilissimas minuias, velut aliquot obolorum lucrum examinant, perpendunt & trutinant, imò guttatim percolant timentes ne hauriendo suffocentur: & hoc ideo, quia prorsus cæci sunt. *Cæci sunt, camelum glutientes, & culicem excolantes.*

VIII. Ecce manifestè pater, quanto pere inconsideratio peccatores excæcet. Altera nunc culpabilis hujus cæcitatæ causa est Passio. Passiones in mentibus & cordibus nostris eundem præstant effectum, quem crystal- lus, per quam lux transe, aliquando præbet oculis. Primò illam refringit, deinde suo modo varijs afficit coloribus. Considerate lucernam, quam post vitrum viride accensam manu tenetis; non jam ampliùs recto sese radio lux illius oculis vestris infunder, sicut priùs, sed inflexo: præterea nec proprio suo coruscabit in candore, sed colore obscuriore, velut veste aliena personatus sublucebit. Eodem modo si in nobis vehemens aliqua prædominetur Passio, amoris aut odij, timoris aut temeritatis, mutatur facies veritatis, nec directè eam intueri licet, mutatque apparentiam, dum etiam pervertit affectuum nostrorum qualitatibus vestitur: & inde est, quod depravatus iste veritatis intuitus tam

ægrè à nobis emenderetur, qui tam facile oculorum errores corrigimus; cùm isti sint facultates mente inferiores; non autem mentis, quia hæc potentia est omnium suprema. Eodem prorsus modo sicut sententia injusta à Judice ordinario lata facile à supremo Magistratu corrigitur, sed quæ à supremo fertur Judice, neminem habet, à quo emenderetur.

IX. Atque ex his in promptu causa est, cur peccatores ita stupidè agant, ut planè omnibus pariant admirationem. Recolite hanc in rem memoriâ vestrà Samsonem à Dalila meretrice proditum. An non fidem quasi hominum superat, virum aliàs tam prudentem, toties jam à muliere illa deceptum potuisse induci, ut non tam impuro, quàm infideli huic scorto adhuc fideret? Attamen inductus fuit, ut amore illius fœminæ excæcatus non videret, quæ videbat; qui non sinebat illum advertere ad ea rationum momenta, quibus ad saniora capienda consilia inductus fuisset, sed omnia illa proponebat, quibus adhuc magis poterat dementari. Charissimi, Deus effrenatam à vobis avertat passionem; licet enim apertum videretis Infernum, non terreremini, imò adhuc diceretis, quemadmodum non unum, sed plures sic loquentes audivi? *Si ad Infernum præceptus agendus sum, patientia, non ero solus.* O quàm diversum est judicium, quod de eadem fertur veritate à corde libero, & à corde passionibus subdito! Vulpes marina nunquam cibum integrum devorat, sed paulatim comedit, ideoque ubi ha-

lum in esca absconditum advertit, illud devorat; alij verò pisces à aviditate sua naturali inconsideratè ad ea, quæ ipsis placent, devoranda abrepti, facile capiuntur. Idem evenit illis, qui passione aliqua capti, iniquitatem non masticant, sed devorant, nec ad aliud animum advertunt, quàm quòd delectandæ concupiscentiæ satisfacere possit. *Os impiorum devorat iniquitatem.* Ubi è contra, qui mentem tenet liberam, consideratèque procedit facile vera mala in bonis fictis abscondita agnoscit, evitatque.

X. Quamobrem, quando in vobis vehementem aliquam passionem advertitis, nunquam vobis imaginemini, res esse tales, quales ab ipsa vobis depinguntur. Et hoc consilium multùm vobis proderit, ne decipiâmini. Sed hoc præsertim in passionibus scivis observandum est, quæ plus quàm aliæ mentem excæcant, rationemque perturbant. Magnæ magnam vim suam varijs perdit modis; sed nunquam magis eâ privatur, quàm cùm à multis carbonibus ignitis accenditur; tunc enim quasi cadaver efficitur, nec amplius tanti, quanti alius quispiam vilis lapis æstimatur. Eodem modo licet Ratio quovis alio vitio multùm deperdat, nullo tamen alio, quàm lasciviâ perinde excæcatur. Ira quidem & Invidia valde hominem à bono avertunt, rationemque perturbant, Lascivia verò totam extinguunt. *Ira & invidia causant instantiam, pertrahendo rationem ad aliud, inquit S. Thomas, sed luxuria taliter extinguendo judicium rationis.*

Adeo.

PECCATUM MENTEM PECCATORIS EXCÆCAT. 115

Adeoque licet irati & invidiosi dum rationem audiunt, eam non sequantur, Lascivi ne quidem illam auscultant. *Incontinens concupiscentia, totaliter rationem non audit.* Isti sunt desolatorij carbones, qui efficiunt, ut homo in iudicio ferendo ab ipsis bestijs superetur, ideoque in eligendo minori polleat prudentia. Nescio, qua ratione magis sensibili magnam hanc veritatem oculis vestris proponere possem, quam si casum, qui diebus nostris, licet in regione remota, contigit, recensuero. In illa Angliæ Provinciâ, quæ Lancastria nominatur, Juvenis vivebat, qui inter Catholicos à Patre optimo educatus, illi tamè moribus tam dissimilis erat, quam lutosus fluvius clarissimo, à quo profluit, fonti. Inter alia vitia totum se dederat lasciviæ, à qua sensim sine sensu tantopere abripiabar, ut cum turpitudines suas pudore tegere deberet, iisdem etiam gloriaretur; imò peccato suo scandalum adderet, publicè fæminam inhonestam domi suæ alendo. Tentârunt tam parentes & amici, quam Confessarij hunc adolescentem ad saniozem reducere mentem: sed semper oleum operamque perdidere; quia illum corrigere idem erat ac picem mundare, quæ quo magis manibus teritur, eò magis nigrescit. Omnes ridebat admonitiones; quoad animam, respondebat, de ea alij sibi curam relinquerent. Interea, Deus, à quo nondum omnino dè infelix hic derelictus erat, licentiâ dedit Patri ipsius vitâ defuncto ex altero Mundo comparendi, & perver-

sum hunc Filium suum corrigendi. Apparens igitur Pater dormienti, tam suavibus eum admonuit verbis, tantâque & humanarum & divinarum rationum emphasi, quæ flectere debuissent etiam cor durissimum; quibus tamen miseri hujus durities minimè fuit expugnata; quin manè evigilans, secum statuit somnijs fidem adhibendam non esse: quare cum data sibi à Patre correctione resipiscere debuisset, ex eadem novam ridendi hausit materiam, eam amicis suis joci causâ narrando. Cum igitur fæminam illam domo non eijceret, ut perbatur, adest denuo Pater, filioque, sed modo à priori multum diverso apparet, vultu ad iram & severitatem composito; exprobrans illi acerrimè pessimam vitam ad hoc usque tempus actam, nec non obstinationem exaggerans, quam huc usque ostenderat post insignem adeò Misericordiam à Deo ipsi exhibitam, ita ut etiam ex altero Mundo se admonitorem miserit; denique reprehensionem ita finivit: Hæc ultima est admonitio tibi à Deo facta terminusque peremptorius. Aut vitam murato, aut die S. Martino dictâ vitam & animam simul perdes, mortem obiturus improvisam, quæ nullum admittet remedium. An non modus loquendi tam pateticus sufficiens vobis videtur ad persuadendam visionis veritatem, ut non instat somnij despiciatur? Verum miser Adolescens adeò à sensuali passione sua excæcatus fuit, ut etiam hac secundâ vice omnia vanam fabulam phantasie à somnio ludificatæ æstimaret, Quia

tamen conscientia contra invitum in-
tus oblatrabat, vocē nque veritatis et-
iam lucem aspicere nolenti insuffurra-
bat, constituit sequentem S. Martino
Festivū diem solemnī convivio, invi-
zatisque ad id amicis, omnilæcitiæ
genere transigere; & verò eam tantā
cum hilaritate & felicitate transegit,
ut nocte imminente præ gaudio exili-
ret, maximè verò ob prudentiam,
quam sibi ostendisse videbatur, tam in-
faustis & importunis somnijs, ut in-
quiebat, fidem non adhibendo. Sed
mentem ad horrendam errorem adver-
tite; Nesciebat miser diem S. Martini
Episcopi & Confessoris Festum sequen-
tem, duodecimum scilicet Novembris,
S. Martino Papæ & Martyri dedica-
tum esse, ideòque infelix tanquam be-
stia ad macellum ducta exultabat, nec
imminens sibi malum advertebat. Et
ecce sub meridiem duodecimi dicti
Novembris, dum securè estrenatis suis
indulget cupiditatibus, improvisò,
nescio quo malo, obrutus, inter mere-
tricis suæ, sive, ut meliùs dicam, dile-
ctæ futiæ suæ amplexus animam ex-
halat. O deplorandam Amantis cæ-
citatē, qui maliciā suā voluntariè o-
mni & rationis & fidei lumine se pri-
vat! Non videtur esse possibile, ut ho-
mo ad tam miserum statum deduci
possit: quot nihilominus & quàm
multi peccatores eò deducuntur, qui
hujusmodi vitijs inveterati, videre no-
lunt, quæ vident, quin omnibus cæcis
stolidiores, etiam ea, quæ manibus pal-
pant, non credunt. *Per diem incur-
runt tenebras.* Quod si ita res se ha-
beat, videte igitur, an non peccato-

*Job. 5.
14.*

ris ignorantia magni criminis rea sit,
cum tam propter inconsiderantiam,
quàm propter passionem adeò sit vo-
luntaria. *Excæcavit illos malitia eo-
rum.* Adeò culpabilis est, ut non
solum errores, quos tali ignorantia
committit, non diminuat, sed etiam
aggraver, tanquam illa, quæ magis
perversum ad peccatum affectum de-
notat. *Ignorantia affectata non excusat S. Th.
à culpa, sed magis videtur culpam ag-
gravare: ostendit enim hominem sic ve-
hementer affectum ad peccandum, quod
vult ignorantiam incurrere, ne pecca-
tum vitet: Et hæc est causa, ob quam
Sacerdotes & Scribæ in Christi Cruci-
fixione non solum homicidij, sed Dei
cidij Rei fuerint, ut notat S. Thomasi
quia licet non planè cognoverint
Christam esse Deum, (si enim cognovif-
sent, nunquam Dominum Gloriæ cruci-
fixissent.) nihilominus veritatem tan-
tis jam signis manifestatam non co-
gnoscere, tota erat invidiæ culpa,
quæ in illis prædominabatur, ita, ut
non solum oculos ad solem tam illu-
strem clauderent, sed etiam illum ca-
lumniarentur, quasi tanta Sanctitatis,
Sapientiæ & Miraculorum lux potius
à tenebrarum Principe, quàm à Deo
proveniret. *In Beelzebub, Principe
Dæmoniorum, eijcit Dæmonia.**

XI. Sed culpabili huic excæca-
tioni alia pœnalis accedit. Ideò dicit
Christus, cæci fiant, non dicit, quòd
se ipsos excæcaturi sint. *Qui vident
cæci fiant.* Et significet, non ab
ipsis solis tenebras provenire, sed ad
hoc divinam Justitiā concurrere.
Quia quemadmodum non sola terra den-

PECCATUM MENTEM PECCATORIS EXCÆCAT.

denitate suâ noctem efficit, sed ad eam quoque sol concurrat, dum occidendo sub horizonte nostro ab eadem terra longè discedit; sic non sola cordis humana malitia lachrymabilem illam ignorantiam noctem efficit in peccatore, verum etiam Deus ad eandem cooperatur; quia cum Gratia sua illuminatrice à peccatore discedit.

Offic. 9. 14. eis, cum recessero ab eis. Hæc Dei ab Anima discessio, ut non amplius in peccatorum poenam illam illuminet, sicut in principio illuminabat, horrendis in Scriptura minis nobis proponitur.

Deut. 28. Percutiet te Dominus amentia & cæcitate, & furore mentis, ut palpes in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris.

Qui fide & inspirationibus ab ea productis diu abusus fuerit, tam palpabili à Deo cæcitate punietur, ut potius quidam phreneticæ mentis furor dici debeat; cum in meridie fidei minus cognoscat, quàm Infideles in tenebris suis intelligant. Jam verò, ut terribilium horum verborum vim bene intelligatis, meminisse necesse erit, Charissimi, duarum magnarum veritatum, quas pridem vobis insinuaui. Una est, quòd primum vulnus à peccato originali Animæ inflictum, fuerit ignorantia: unde sequitur, quòd Gratia divina, quæ malo peccati mederi debet, necessariò eam adjuvet, claro lumini id exponendo, quòd in tenebris non apparet. *Ut*

2. Th. 2. 9. appareat, quòd latebat. Altera est, quòd omne peccatum actuale secundum proportionem in Anima perturbationem producit, quæ à peccato originali primâ vice in tota natura hu-

mana ab eodem prodita, inducta est. Unde sequitur, quòd plura accumulatur peccata, tantò magis ignorantiam peccatoris à culpa augeri. His igitur præmissis, jam considerate, in quo tam magna cæcitas mentalis poena consistat. Ex una parte peccata addens peccatis peccator seipsum excæcat; ex altera parte in poenam tot scelerum Deus semper magis Gratiæ lumen diminuit; quare in medio Fidei lumine Anima fit tam cæca, quàm miserè Infideles de media nocte cæcutiunt. *Ne palpes in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris.* Quod est supplicium, simul iustissimum & severissimum.

XII. Iustissimum dico, quid enim rationabilius est, quàm bonas illi negare inspirationes, qui ipsdem pro salute sua non utitur? imaginemini vobis Matrem quandam longo iam tempore, quovis manè ad Filium suum excitandum cubiculum conscendere, imò lumen etiam accendere, ut maturè surgens labori suo vacare possit. Si Filius semper pigrior lectum nolit deserere, Mater pertæsa, nec amplius illum excitat, nec lucernam accendit, ne toties operam cum oleo perdat. Hoc ipsum nobiscum facit Deus. Postquam hunc, & illam, longo tempore peccato sopitos toties vocavit, & postquam toties illis Divinarum illuminationum suarum lumen accendit, sed in vanum; non amplius vocat, sicut prius; multò minus illuminat, sicut Deprius, ne superabundantis Gratiæ suæ Nat. & auxilia contemptui exponat. *Prævari. Grat. cæcorum legis dignè lux deserit Verita. c. 22.*

vis, ita hoc confirmat S. Augustinus, quia desertus utique fit cecus.

XIII. Sed non minore cum fundamento adunxi supplicium esse severissimum. Quod si enim tota salus nostra in his divinæ gratiæ auxilijs consistat, quid cor illud sperare potest, cui eadem tam languidè à Deo communicantur, ut dicebam? Geographi observant, regiones polo nostro arctico vicinas, licet ob distantiam etiam frigidæ sint, non tamen adeò frigidæ esse, ac sunt illæ, quæ sub polo opposito sive antarctico sitæ sunt. Ratio autem est hæc, quia multò plures stellæ in polo nostro coruscant, quàm in polo nobis opposito; atque istæ quodammodo solis suppleant distantiam. Eodem modo, quando Deus ab anima peccatrice longè distitit, maxima illius felicitas est, quòd divinis illustretur inspirationibus; quæ beneficarum instar stellarum vitali suo influxu, salutarique lumine ipsam confortent, & illuminent, ut in horrenda illa hyeme salutem suam operari queat. E contrario maxima Peccatricis animæ infelicitas est, talibus carere stellis, sine quibus tota languet, difficultérque in perpetuo illo mortis frigore quidquam boni potest agere. Et, si hoc verum est, Deus quoque ad infaustram peccatorum cæcitatem concurrat. *Percutiet te Dominus cæcitate.*

S.Th.
1. 2. 9.
79. ar.
3.
Lib. 1.
Conf.
c. 10.

Non concurrat positivè tenebras ignorantiae inducendo, sed negativè inducendo concurrat, id est, viva sua lumina retinendo. *Spargens pœnales cæcitates super illicitas cupiditates.* Ut loquitur S. Augustinus.

XIV. Sed adhuc alijs ad peccatores excæcandos Deus utitur modis, ut videntes non videant: dum scilicet eos in occasionibus, quas tollere posset, à dæmone excæcari permittit. Explico me. Jam ab aliquot annis illa puella inhonestæ adhæret conversationi. Facile posset eam Deus tam infami liberare commercio, efficacèque, ut ad prudentis & experiti Confessarij accideret pedes, qui eam officij proximæ occasionis fugiendæ admodoneret, & antequam absolutionem impertiatur, ad eandem dimittendam cogeret: Nihilominus Deus non facit, ut talem adeat Confessarium, sed permittit, ut cæco cuidam peccata sua confiteatur, qui eam perperam absolvat, séque, & illam pari damno in inferni barathrum præcipitet. *Si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Et hoc vocatur Cæcitas Occasionis, quæ provenit à Divina Justitia; cum scilicet Deus, ut dictum est, tales permittit occasionem in pœnam præteritorum criminum, nec illam impedit.

XV. Denique alius modus, quò magis indirectè à Deo peccatores excæcantur, est permittere, ut dæmon illos excæcet; conservando in illis & augendo has tenebras, aut exterius impediendo, ne Conciones audiant, & ne libros pios legant; aut interius illorum perverrendo phantasiam, variâsque amoris, iræ, invidiæ & cupiditatis Passiones in appetitu inflammando, quæ sicut dixi, tot sunt nubes ad rationem obscurandam, notæque inducendam, in qua ne quidem

dem vesperefcere deberet. *Supercecidit ignis, & non viderunt solem.* Qualem solem? quærit S. Augustinus, non illum, quem etiam nobiscum muscæ incuuntur, sed internum illum, cujus hic sol externus est imago, sed adhuc factus fulca.

XVI. Quid nunc sentitis Charissimi; An non terret vos peccatum, si consideretis paulatim vos ad tam deplorandum cæcorum posse deduci statum, dum vos ipsos peccatis vestris excæcatis, & in pœnam adhuc magis excæcamini; quò non potest majus ab irata Dei Justitia infligi supplicium! Attendite benè, quod si illa peccati & pœnæ nox ingrueret Animæ vestræ, duplici involveremini miseriæ, in quam olim, ob notissimas cunctis tenebras, Ægyptus incidit. Prima erat, quòd se è loco, in quo erant, movere non potuerint. *Nemo movit se è loco, in quo erat.* Altera fuit, quòd hæc pœna immediate primogenitorum interneccionem præcesserit; imò ultimum tam infelicitatis Regni exterminium. Vos etiam ab eo, in quo nunc estis, loco non movebimini. Pergetis negotiando illicitis inhiare lucris; pergetis injustam hanc retinere possessionem, nec restitueris; pergetis infami huic adhærere commercio, nec domo ejicietis; & tanquam accipiter, qui tectis oculis, pedibus perticæ aligatis, non se defendit, non rumpit laqueos, & ne quidem alas ad liberandum se mover, ita & vos ne quidem bonam cogitationem ad mutandam vitam in corde vestro admissuri estis.

Of. 4. Non dabunt cogitationes suas, ut rever-

tantur ad Deum suum. O fatalem soporem! O funestum Lethargum! *Nemo movit se de loco, in quo erat.* Es huic in remedijs applicandis pigritiæ succedet deinde mors primogeniti vestri, id est animæ vestræ, ita, ut paulò post istæ ignorantæ tenebræ in illas profundas abyssi tenebras convertantur, in quibus, *ligatis manibus & pedibus* in societate illorum vivi jacebitis sepulti, supra quos hoc ferale scriptum videtur Epitaphium: *Hi sunt, quibus procella tenebrarum servata est in æternum.* Tunc cum infelice isto Epulone oculos ex obscuro carcere vestro elevantes id visuri estis, quod viventes nunquam videre voluistis; semper celestis recordabimini Paradisi, quem nunc omnino oblivioni traditis; tunc semper ante oculos vobis ponetis illa bona, quæ nunc post tergum projicitis. *Non videant, inquit Isaias, videant, & confundantur.* Ecce cæcitate culpæ & pœnæ, peccatorum interris viventium. *Videant & confundantur.* Ecce cognitionem & confusionem sui ipsorum, postmodum per totam æternitatem in inferni barathro sepeliendorum! Charissimi, jam consulamus saluti nostræ, Deumque rogemus, ut nos illuminet, primamque horrendarum istarum tenebrarum originem, id est, malam vitam, à nobis auferat. Quæ remota sperare poterimus nos, pulchrâ illâ filiorum Dei luce fruituros esse perperuò; Nemini enim unquam ab illo hæ tenebræ infliguntur in pœnam, nisi prius à culpa fuerit provocatus ad eas permittendas.

DIS-